

СОДРЖИНА

ЗАКОН ЗА ВРАБОТУВАЊЕ И ОСИГУРУВАЊЕ ВО СЛУЧАЈ НА НЕВРАБОТЕНОСТ	3
I. ОПШТИ ОДРЕДБИ <i>Член 1 - 5</i>	3
II. РАЗМЕНА НА ТРУДОТ	7
1. Услуги од размена на трудот за работодавачите <i>Член 6 - 12</i>	7
2. Совети на работодавачите за законите и другите прописи и нивната примена <i>Член 13</i>	9
3. Обука, преквалификација или доквалификација <i>Член 14 - 16</i>	9
4. Советување на работодавачите за вработување на невработените лица со поволни услови <i>Член 17</i>	10
5. Односи на заводот со работодавачите <i>Член 18</i>	10
6. Услуги од размената на трудот на невработените и други лица што бараат работа <i>Член 19</i>	11
7. Професионална ориентација на невработените и други лица кои бараат работа <i>Член 20 - 25</i>	12
8. Посредување за вработување <i>Член 26 - 46</i>	13
III. ЕВИДЕНЦИЈА НА РАБОТОДАВЦИ И НЕВРАБОТЕНИТЕ ЛИЦА <i>Член 47 - 48</i>	17
1. Евиденција на работодавачите <i>Член 49 - 51</i>	18
2. Евиденција на невработените лица <i>Член 52 - 61</i>	18
IV. ОСИГУРУВАЊЕ ВО СЛУЧАЈ НА НЕВРАБОТЕНОСТ <i>Член 62 - 63</i>	21
1. Права на осигурување <i>Член 64</i>	21
2. Паричен надоместок <i>Член 65 - 67</i>	21
3. Висина на паричен надоместок <i>Член 68 - 70</i>	22
4. Време за кое се исплатува паричен надоместок <i>Член 71 - 79</i>	23

V.	ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВАТА ОД ОСИГУРУВАЊЕ ВО СЛУЧАЈ НА НЕВРАБОТЕНОСТ Член 80 - 82	26
VI.	ЈАВНИ РАБОТИ Член 83 - 85	27
VII.	ОРГАНИЗАЦИЈА, УПРАВУВАЊЕ И РАКОВОДЕЊЕ НА АГЕНЦИЈАТА.....	27
	1. Организација Член 86 - 88	27
	2. Управување Член 89 - 90	28
	3. Раководење Член 91 - 93	29
VIII.	НАДЗОР Член 94	30
IX.	ФИНАНСИРАЊЕ Член 95 - 98	30
X.	ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ Член 99 - 100-б	31
XI.	ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ Член 101 - 105	32
	Од Законот за изменување и дополнување на Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност (Службен весник на РМ, бр. 25/2000) Член 12	33
	Од Законот за изменување и дополнување на Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност (Службен весник на РМ, бр. 50/2001) Член 5	33
	Од Законот за изменување и дополнување на Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност (Службен весник на РМ, бр. 25/2003) Член 7	34
	Од Законот за изменување и дополнување на Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност (Службен весник на РМ, бр. 37/2004) Член 25 - 26	34
	Од Законот за изменување и дополнување на Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност (Службен весник на РМ, бр. 4/05) Член 10 - 11	34
	Од Законот за изменување и дополнување на Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност (Службен весник на РМ, бр. 50/06) Член 4 - 6	34
	Од Законот за изменување и дополнување на Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност (Службен весник на РМ, бр. 29/07) Член 4 - 5	35
	Од Законот за изменување и дополнување на Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност (Службен весник на РМ, бр.102/08) Член 7 - 8	35
	Од Законот за изменување и дополнување на Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност ("Службен весник на РМ" бр.161/08) Член 13	35

ЗАКОН ЗА ВРАБОТУВАЊЕ И ОСИГУРУВАЊЕ ВО СЛУЧАЈ НА НЕВРАБОТЕНОСТ

- ОБЈАВЕН ВО:** "Службен весник на РМ", број 37/97
Убр. 183/97 во: "Службен весник на РМ", број 4/98
Убр. 167/97 во: "Службен весник на РМ", број 14/99
- ИЗМЕНИ ВО:** "Службен весник на РМ", број 25/2000
"Службен весник на РМ", број 101/2000
"Службен весник на РМ", број 50/2001
Убр. 154/01 во: "Службен весник на РМ", број 7/02
"Службен весник на РМ", број 25/03
"Службен весник на РМ", број 37/04
"Службен весник на РМ", број 4/05
"Службен весник на РМ", број 50/06
"Службен весник на РМ", број 29/07
У.бр.119/2006 во "Службен весник на РМ", 88/07
"Службен весник на РМ" бр. 102/08
Види член 33 од Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување ("Службен весник на РМ број 142/08)
"Службен весник на РМ" број 161/08
У.бр.84/08 во "Службен весник на РМ", 162/08
"Службен весник на РМ" број 50/10
"Службен весник на РМ" број 88/10

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат прашањата за размена на трудот, правата и обврските на работодавачите, невработените лица, други лица кои бараат работа и државата, во врска со вработувањето и осигурувањето во случај на невработеност и други прашања од значење за вработувањето.

Член 1-а

Секој има право на пристап до вработување, без какви било ограничувања, согласно со принципот на еднаков третман, утврден во Законот за работните односи и во другите закони.

Согласно со принципот на еднаков третман, забранета е дискриминација при вработување по основа на брачен статус, семеен статус, боја на кожа, пол, јазик, политичко или друго убедување, активност во синдикати, национална припадност, социјален статус, инвалидност, возраст, сопственост, општествен или друг статус.

Член 1-б

Граѓаните на Европската унија имаат еднаков правен статус, во правните односи, согласно со овој закон, како и граѓаните на Република Македонија.

Член 1-в

Во случај на дискриминација од членовите 1-а и 1-б на овој закон, граѓанинот има право да бара надомест на штета.

Во случај на спор кога е постапено спротивно на членовите 1-а и 1-б од овој закон, товарот на докажување паѓа на работодавачот.

Член 2

Поимите употребувани во овој закон, го имаат следново значење:

- „работодавач“ е правно лице или негова организациона единица кое има седиште на територијата на Република Македонија или физичко лице кое има постојан престој на територијата на Република Македонија, кои вработуваат работници (во натамошниот текст: работодавач),

- „самовработено лице“ е физичко лице кое врши самостојна економска дејност или професионална и друга интелектуална услуга од која остварува приход, за своја сметка, под условите утврдени со закон,

- „невработено лице“ е лице кое не е вработено, е пријавено во Агенцијата за вработување на Република Македонија, е способно и сака да работи, не одбило соодветна понуда за вработување и активно бара работа, согласно со овој закон,

- „соодветно вработување“ е вработување кое ги зема предвид здравствената состојба, квалификациите и професионалните способности на лицето, видот и должината на работа на претходното работно место, како и потребите, карактерот и особеностите на новото работно место,

- „Агенција за вработување на Република Македонија“ е јавна установа која дава поддршка и помош и обезбедува услуги за учесниците на пазарот на трудот,

- „Агенција за посредување при вработување“ е приватна агенција за посредување за вработување во земјата и странство, со наплата,

- „странец“ е државјанин на држава, која не е членка на Европската унија, држава која не е договорна страна на Договорот за Европската економска област и

Швајцарската конфедерација,

- „граѓанин на Европска унија“ е граѓанин на земја членка на Европската унија и членови на нивното семејство и граѓанин на држава која е договорна страна на Договорот на Европската економска област и граѓанин на Швајцарската конфедерација и членови на нивните семејства и

- „услуга за посредување при вработување со наплата“ е самостојна економска активност, за која се добива финансиски надоместок.

Член 3

Основни задачи на размената на трудот се:

- евидентирање на работодавачите и нивните потреби од работници;
- примања на понуди за слободни работни места од работодавачите и идентификување на потребите на работодавачите според условите во искажаните потреби од работници;
- евидентирање на невработените лица според нивните квалификации, знаења и искуства;
- споредување на потребите на работодавачот со квалификацијата, знаењето и искуството на невработените лица;

- подготовка на индивидуален акциски план за согледување на способноста и професионалните вештини на невработеното лице и утврдување на видот и степенот на потребната помош за вработување;
- обезбедување информации на работодавачот и на невработените лица за пазарот на трудот;
- упатување на невработените лица на обука, преквалификација или доквалификација за вработување;
- помош на работодавачите при вработување на невработени лица со поволни услови;
- обезбедување посебни услуги за вработување на невработените инвалидни лица;
- професионална ориентација на невработените и други лица заради избор на занимање или вработување по пат на тестирање и разговор;
- следење на искажаните нереализирани потреби од работници кај работодавачот;
- истражување, следење и анализирање на појавите и движењата на пазарот на трудот;
- обезбедување стручна и географска мобилност на работната сила заради усогласување на понудата и побарувачката од работна сила во Република Македонија и странство;
- воспоставување и одржување на добри односи и соработка на Агенцијата за вработување на Република Македонија со работодавачите и лицето кое донесува одлуки за избор при вработување и
- обезбедување права по основа на осигурување во случај на невработеност.

Член 3-а

За целите на овој закон, учесници во правните односи и во спроведувањето на работите од размената на трудот се: органите на државната управа, Агенцијата за

вработување на Република Македонија со центрите за вработување, единиците на локалната самоуправа и градот Скопје, работодавачите, агенциите за посредување при вработување, агенциите за привремени вработувања, правните и физичките лица кои извршуваат активности на образование и подготовка за пазарот на трудот и професионално советување, невработените лица и лицата кои бараат вработување, самовработените лица, државјаните на држава која не е членка на Европската унија и држава која е договорна страна на Договорот за Европската економска област и Швајцарската конфедерација, здруженија на граѓани и фондации и воспоставување на партнерство за спроведување на специфични проекти и програми за поддршка на вработувањето, согласно со посебен договор.

Член 4

Стручните, организациските, административните и други работи што се однесуваат на вработувањето и осигурувањето во случај на невработеност ги врши Агенцијата за вработување на Република Македонија (во натамошниот текст: Агенција), како јавна установа.

Член 4-а

Агенцијата врши и:

- развивање и спроведување на проекти за подобрување на пазарот на трудот, финансирани и од Европскиот социјален фонд,
- работи во врска со вработувањето на граѓаните на земјите членки на Европската унија во Република Македонија,
- известување за слободните работни места кои можат да бидат пополнети со државјани од други земји членки на Европската унија,
- одржување на контакти со Европската канцеларија за координација,

- посредување при вработување за граѓаните на Република Македонија во земјите членки на Европската унија,
- доставување на барањата за вработувања од граѓаните на Република Македонија кои се заинтересирани да се вработат во земјите членки на Европската унија до Европската канцеларија за координација и
- работи во врска со водење на статистичка евиденција на податоци поврзани со: започнување и завршување на вработувањето на граѓаните на Европската унија и членовите на нивните семејствата; имигрантите кои се преселуваат на територијата на земјата членка; емигрантите кои се преселуваат од територијата на земјата членка и лицата кои имаат редовен престој во земјата членка на крајот на референтниот период.

Член 5

Дејноста на Агенцијата е од јавен интерес.

II. РАЗМЕНА НА ТРУДОТ

1. Услуги од размена на трудот за работодавачите

Член 6

Бришан

Член 7

Работодавачот потребата од работник може да ја задоволи со посредување на Агенцијата преку доставување пријава за потреба од работник до Агенцијата.

Агенцијата е должен доставената пријава веднаш и бесплатно да ја огласи во Заводот заради информирање на невработените и други лица кои бараат работа.

Работодавачот е должен во пријавата да ги наведе работното место, условите што се бараат за работното место, времето на траење на огласот и времето кога работодавач ќе врши избор.

Заинтересираните невработени и други лица кои бараат работа на објавениот оглас во Агенцијата се пријавуваат кај работодавачот во рокот утврден во огласот.

Член 8

Работодавачот потребата од работник може да ја задоволи со објавување јавен оглас во дневниот печат.

Трошоците за објавување на јавниот оглас во дневниот печат се на товар на работодавачот.

Работодавачот е должен во огласот да ги наведе работното место, условите што се бараат за работното место, времето на траење на огласот и времето во кое работодавачот ќе врши избор.

Заинтересираните невработени и други лица на објавениот јавен оглас во дневниот печат се пријавуваат кај работодавачот во рокот утврден во јавниот оглас.

Член 9

Работодавачот потребата од работник може да ја задоволи и преку агенција за посредување при вработување со наплата од работодавачот, во согласност со договор склучен меѓу работодавачот и агенцијата.

Член 10

Работодавачот потребата од работник може да ја задоволи со посредување на Агенцијата преку упатување на лице за вработување од евиденцијата на невработените лица кај работодавач.

Упатувањето од евиденцијата на невработените лица, се врши со пребарување по досиеата на невработените лица во Агенцијата, заради пронаоѓање невработени лица, според нивните стручни способности знаења и искуства и работите што можат и бараат да ги работат и условите за искажаните потреби од работници.

Член 11

Посредувањето за вработување има за цел да им помогне на работодавачите да ги пополнат слободните работни места со квалификувани работници, а на невработените и други лица кои бараат работа да им помогне во вработувањето.

Посредувањето за вработување опфаќа стручни, организациски, административни и други работи на Агенцијата, со кои се обезбедуваат услуги на работодавачите и на невработените и други лица кои бараат работа, во размената на трудот.

Член 12

Услугите од размената на трудот на работодавачите од страна на Агенцијата со состојат особено во:

- прием на понуди за слободни работни места од работодавачите и идентификување на нивните потреби;
- огласување на пријавите за потреба од работник во Агенцијата;
- наоѓање најквалификувано невработено лице од евиденцијата на невработените лица од страна на Агенцијата кое најдобро одговара на условите и барањата на работодавачот со пребарување во евиденцијата на невработените лица според занимањето, образованието, обуката, работното искуство и други посебни знаења на кандидатот и негово упатување кај работодавачот за вработување;
- идентификување на невработеното лице според неговиот однос кон и во текот на работата за времето додека било во работен однос (редовност на работа, награди и слично);
- помош на работодавачот во организирање на обука, преквалификација или доквалификација на невработените лица според нивното образование и способности за потребите на работодавачот:
- информации за состојбите и движењата во стопанството, вработувањето и невработеноста;
- совети за примена на законите и другите прописи;
- советување и услуги на работодавачите за можностите, условите, предностите и повољностите при вработување на невработени лица и
- информирање за можностите, начинот и постапката за вработување на странски државјани во Република Македонија и на наши работници на работа во странство.

2. Совети на работодавците за законите и другите прописи и нивната примена

Член 13

Агенцијата дава совети за:

- содржината на законите и други прописи и нивни измени и дополнувања;
- правата, обврските и одговорностите на работодавачите и работниците, заради правилна примена на прописите и заштита на правата на работодавците и работниците;
- обука на работодавачите за начинот на пополнување и доставување на обрасците и документите што треба да ги достават до Агенцијата и
- начинот на објавување на слободните работни места и начинот за пријавување и одјавување на работниците во Агенцијата.

3. Обука, преквалификација или доквалификација

Член 14

Агенцијата ги утврдува потребите на работодавачот од работници и на невработените лица за вработување што треба да се вработат со обука, преквалификација или доквалификација и ги информира невработените лица и работодавачите за потребите, условите и начинот на организирање на обука, преквалификација или доквалификација.

Агенцијата за вработување врши услуги на обука, преквалификација или доквалификација пред престанок на работен однос, краткорочни обуки за вработување на невработени лица, обука на работно место и обука за учество на невработени лица во јавни работи, самостојно и преку јавни и приватни обезбедувачи на обука, со нивен избор по пат на јавен оглас, под условите утврдени со договор меѓу Агенцијата за вработување и обезбедувачот на обуката.

Член 15

Со обука, преквалификација или доквалификација, се овозможува стекнување и дополнување на знаењата, на невработените и други лица заради вработување.

Обуката, преквалификацијата или доквалификацијата се организира и врши во Агенцијата, односно кај работодавачот, според посебни програми, под услови и на начин утврдени со акт на Агенцијата.

Обуката, преквалификацијата или доквалификацијата може да се врши и во јавни и приватни установи од областа на образованието, во согласност со прописите од областа на образованието.

Член 16

Координирањето на обуката, преквалификацијата или доквалификацијата во јавните и приватните установи од областа на образованието на лицата за време на обуката, преквалификацијата или доквалификацијата го врши Агенцијата.

4. Советување на работодавачите за вработување на невработените лица со поволни услови

Член 17

Советувањето на работодавачите за вработување на невработени лица со поволни услови опфаќа:

- услуги на работодавачот за можностите, условите и начинот на обезбедување на повожности за вработување на инвалидни лица, лица на кои работниот однос им престанал поради стечај или поради економски, технолошки, структурални или слични промени кај работодавачот, невработени лица кои подолго чекаат за вработување, односно лица кои биле невработени 12 месеци од претходните 16 месеци или шест од претходните осум месеци за лицата помлади од 25 години и лица од дефицитарни занимања, со упатување од страна на Агенцијата во согласност со договор со работодавачот;

- услуги на работодавачот во обезбедување на потребите од вработување со пребарување во евиденцијата на невработените инвалидни лица, на лица кои останале без работа поради стечај или економски, технолошки, структурални и слични промени кај работодавачот и невработени лица кои подолго време чекаат вработување со обука, преквалификација или доквалификација за вработување;

- услуги на работодавачот за условите и начинот на обезбедување на повољностите при вработувањето на невработените лица:

- организирање на средби и разговори од страна на Агенцијата со работодавачите и невработени лица (саеми на работна сила), за условите и

- информирање на работодавачите и обезбедување услуги за вработување на работници со дефицитарни занимања, со упатување на невработено лице од една во друга подрачна единица на Агенцијата, со организирање на обука на дополнителни или посебни знаења на одделни невработени лица или со обука, преквалификација или доквалификација на невработени лица.

5. Односи на заводот со работодавачите

Член 18

Агенцијата заради задоволување на потребите од работници и обезбедување услуги на работодавачите, донесува програма.

Со програмата од став 1 на овој член се обезбедува: идентификување на работодавачите од подрачјето на подрачната единица на Агенцијата и собирање податоци за работодавачите, водење регистар на работодавци, развивање и одржување врз основа на точни и навремени податоци за работодавачите од пазарот на трудот, приоритет на контакти со работодавачи кај кои има потреба од поголем број работници со упатување од Агенцијата, планирање на активности на Агенцијата со работодавачите и создавање план за маркетинг кај работодавачите.

Начинот и постапката за остварување на програмата од став 1 на овој член ги утврдува Агенцијата.

6. Услуги од размената на трудот на невработените и други лица што бараат работа

Член 19

Услугите од размената на трудот за невработените и други лица што бараат работа од Агенцијата се состојат особено во:

- собирање информации од невработеното лице при пријавувањето во Агенцијата за пополнување на обрасци и документи, со разговор-интервју на невработеното лице со одговорно лице во Агенцијата;
- прибирање податоци од невработеното лице за неговите квалификации, знаења и способности, заради селекција и упатување на работно место;
- процена на потребите на невработеното лице од услугите во Агенцијата;
- информирање на невработеното лице за времето и начинот на пријавување во Агенцијата;
- обезбедување информации на невработените и други лица за видот на услугите и начинот што можат да ги добијат од Агенцијата;
- евиденција на невработените лица во Заводот заради вработување или остварување на права по основа на невработеност;
- советување и упатување на невработените и други лица кои бараат работа за професионална ориентација заради избор на занимање или вработување по пат на тестирање и разговор;
- пребарување по досиеата на невработените лица, заради пронаоѓање квалификувани невработени лица, според стручните способности, односно работите што можат и бараат да ги работат;
- обезбедување информации на невработените и други лица кои бараат работа за слободните работни места од одговорното лице во Агенцијата во врска со вработувањето;
- разговор и упатување на невработените лица до работодавачот кој пријавил потреба од работници;
- давање совети на невработените и други лица кои бараат работа како сами да бараат работа преку огласи, контакти со работодавачите и на друг начин;
- тестирање и советување на невработените и други лица кои бараат работа за избор на занимање за кое лицето има најмногу интерес и способности, за кое се бара и занимање кое одговара на знаењето и способностите на лицето;
- организирање на обука и давање совети за надоградување на способностите на невработените лица, заради вработување;
- давање услуги на невработените лица во работни клубови за пренесување знаења и техники за наоѓање работа;
- координирање на обуката, преквалификација и доквалификација во јавните и приватните установи од областа на образованието на лицата за време на обуката, преквалификацијата или доквалификацијата;
- барање работни места за невработени лица со високи квалификации, за невработени инвалидни лица и лица кои подолго време чекаат вработување;
- информации за дефицитарните занимања и за можности за вработување;
- одржување и чување на евиденцијата на невработените лица.

Начинот на пријавувањето на невработените лица поблиску се уредува со акт на Агенцијата.

7. Професионална ориентација на невработените и други лица кои бараат работа

Член 20

Под професионална ориентација, во смисла на овој закон се подразбира, помошта која Агенцијата ја дава на невработените и други лица кои бараат работа за избор на занимање или вработување по пат на тестирање и разговор и информирање за потребите од одделни занимања и можностите за вработување.

Професионалната ориентација го опфаќа и индивидуалното советување при избор на занимање според желбите, интересот и способностите на лицата за одредено занимање и потребите и можностите на пазарот на трудот.

Член 21

Советување за професионална ориентација се дава на невработени лица, ученици, студенти, вработени и инвалидни лица, ако тоа е од значење за избор на нивното занимање и професионалниот развој.

Член 22

Советување за професионална ориентација врши Агенцијата на чие подрачје лицето кое бара совет има живеалиште.

За учениците од завршните години на сите степени на образование советување за професионална ориентација врши Агенцијата на чие подрачје се наоѓа образовната установа.

Член 23

За учениците од завршните години на основното и средното образование Агенцијата е должен, во соработка со надлежните установи од областа на образованието, да организира советување во врска со изборот на занимање преку: предавања од научни и стручни работници, посета на изложби, филмски претстави, посета на претпријатија во врска со вработувањето, установи и друго.

Член 24

Агенцијата по извршеното индивидуално советување и тестирање за избор на занимање врз основа на посебните квалитети, знаења, интереси и склоности на ученикот, му препорачува избор на најсоодветен вид занимање.

Член 25

Користењето на услугите на советување за професионална ориентација е бесплатно и се врши на начин утврден со акт на Агенцијата, во согласност со овој закон.

8. Посредување за вработување

Член 26

Посредување за вработување во земјата и странство врши Агенцијата.

Посредувањето за вработување Агенцијата го врши бесплатно и се спроведува непристрасно, под услови и на начин утврдени со овој закон.

Посредување за вработување во земјата и во странство може да врши и агенција за посредување за вработување од членот 27 од овој закон, под услови и на начин утврдени со овој закон.

Член 26-а

Посредување за вработување во странство се врши врз основа на билатерален меѓу-државен договор односно спогодба или врз основа на претходно потпишан договор меѓу Агенцијата за вработување, односно агенцијата за посредување за вработување и работодавачот кај кого ќе биде упатено лицето за вработување.

Со договорот меѓу Агенцијата за вработување, односно агенцијата за посредување за вработување и работодавачот кај кого ќе биде упатено лицето за вработување задолжително се утврдуваат условите и начинот во врска со упатувањето и работата на лицето упатено на работа во странство.

Лицето кое се упатува на работа во странство има право на надомест за неисполнетите обврски од страна на работодавачот, односно од Агенцијата за посредување за вработување, согласно со актите од ставовите 1 и 2 на овој член.

Агенцијата за посредување за вработување пред упатување на лице на работа во странство, со лицето потпишува договор во кој се утврдуваат меѓусебните права и обврски во врска со упатувањето и работата во странство.

Агенцијата за посредување за вработување е должна еден примерок од секој потпишан договор за посредување за вработување во странство да достави до Агенцијата за вработување со денот на потпишувањето на договорот.

Член 26-б

Агенцијата за посредување за вработување посредувањето го врши со наплата на услугите за посредувањето од работодавачот.

Агенцијата од ставот 1 на овој член не може да бара надомест за услугите од лицата кои бараат работа со посредување од истата.

Агенцијата од ставот 1 на овој член се запишува во Централниот регистар на Република Македонија, врз основа на претходно добиено одобрение за вршење посредување за вработување.

Агенцијата за посредување за вработување не може да отпочне со работа пред уписот во Централниот регистар на Република Македонија.

Член 26-в

Агенцијата за вработување и агенцијата за посредување за вработување меѓусебно разменуваат информации за слободните работни места и упатување на невработени лица заради вработување.

Член 27

Се укинува член 27 став 1 во делот "има најмалку VI степен стручна подготовка" со одлука на Уставниот суд, У.бр 183/97 во 4/98-254.

Агенција за посредување за вработување во земјата со наплата, може да основа лице кое е државјанин на Република Македонија и располага со погодни работни простории во согласност со закон.

Агенцијата од ставот 1 на овој член може да основа граѓанин на земја членка на Европската унија.

Агенција за посредување за вработување не може да биде основач на трговец поединец или трговско друштво.

Лицата кои работат на посредување за вработување во агенцијата од став 1 на овој член, треба да имаат најмалку VI степен стручна подготовка.

Одобрение за вршење на посредување за вработување со наплата дава министерот надлежен за работите на трудот, со важност од две години, во рок од 15 дена од денот на доставувањето на комплетна и уредна документација со можност за продолжување.

Одобрението за вршење на посредување за вработување со наплата не може да се пренесе во целост или делумно на трето физичко или правно лице и се одзема ако се утврди дека посредувањето се врши спротивно на закон.

Министерството надлежно за работите на трудот врши увид во работењето на агенциите од став 1 на овој член.

На странци може да се одобри посредување со наплата, само ако со државата чии државјани се, постои реципроцитет во вршење на посредување за вработување со наплата.

Министерството надлежно за работите на трудот води евиденција за издадените одобренија за вршење на посредување за вработување со наплата.

Член 28

При посредувањето за вработување, Агенцијата и агенцијата за посредување за вработување се должни да се раководат особено од:

- почитување на искажаните потреби од работодавачите за работници и посебните услови утврдени во искажаните потреби;
- невработеното лице не може да биде принудено да ја прифати понудената работа;
- работодавачот не може да се принуди да ја вработи понудената работна сила;
- Агенцијата е должен навремено и правилно да ги информира невработените лица за слободните работни места, а на работодавачите да им ја понуди бараната работна сила;
- да се имаат предвид, образованието и поранешната работа во занимањето, знаењата, способностите, желбите, психофизичките можности на невработените лица, како и потребите, карактерот и особеностите на работното место;
- невработените лица можат да се вработуваат на работи кои одговараат на нивните психо-физички способности, на кои не им е загрозувано здравјето и кои ќе добијат плата според договорот за работа и
- да не се навредува достоинството и моралот на невработеното лице, со право на граѓанска тужба.

Член 29

Забрането е посредување за вработување кое не е во согласност со одредбите на овој закон.

Член 30

Посредувањето за вработување го спроведува Агенцијата на чие подрачје е седиштето на работодавачот, односно местото на работењето на работодавачот.

Член 31

Посредувањето за вработување Агенцијата, го започнува по поднесена пријава од работодавачот.

Пријавата за потреба од работник ги содржи условите што се бараат за работното место и начинот на пополнувањето на слободното работно место.

Член 32

Агенцијата врз основа на пријавената потреба од работник кај работодавачот упатува невработени лица од евиденцијата на невработените.

Член 33

Работодавачот може да бара Агенцијата да му упати од едно до пет невработени лица за секоја пријавена потреба од работник заради избор на работник.

Член 34

Пребарувањето по досиеата на невработените лица го врши Агенцијата заради наоѓање на невработени лица од евиденцијата кои одговараат на условите од пријавата за потреба од работник.

Член 35

При споредувањето се поаѓа од шифрата на занимање, образованието, квалификацијата, односно степенот и видот на стручната подготовка на невработеното лице, работното искуство, другите посебни знаења на невработеното лице (познавање на странски јазик), спремност за прифаќање на вработување со обука, преквалификација или доквалификација, услови за работа, место на работа, траење на работниот однос, посебна опрема со кое невработеното лице работело и ќе работи.

Член 36

По извршеното пребарување и споредување по досиеата на невработените лица, Агенцијата утврдува листа на можни кандидати кои најдобро одговараат на условите од пријавата за потреба од работник.

По составувањето на листата пред нејзиното доставување до работодавачот, проверка на листата со податоците врши раководителот на подрачната единица на Агенцијата.

Член 37

Одговорното лице за посредување во Агенцијата од утврдената листа одбира до пет кандидати кои најдобро одговараат на условите во пријавата за потреба од работник.

Член 38

За упатување од редот на невработените лица, Агенцијата покрај работодавачот, истовремено на најбрз можен начин го известува и невработеното лице кое го упатил кај работодавачот и за местото и времето на јавување кај работодавачот.

Член 39

Доколку Агенцијата не може да утврди дали лицето одговара на искажаната потреба од работник, може да го повика невработеното лице на дополнителен разговор, заради поконкретно утврдување на условите.

Член 40

Доколку упатеното невработено лице не се јави кај работодавачот или пак го одбие понуденото вработување, се информира одговорното лице за евиденција заради преземање мерки во согласност со овој закон.

Член 41

Доколку работодавачот не изврши избор од лицата упатени од Агенцијата, Агенцијата ќе бара од работодавачот да го информира за причините за неизвршениот избор и за тоа колку лица дополнително да му упати, заради избор за вработување, се до наоѓање и упатување на најсоодветни невработени лица.

Член 42

Доколку работодавачот не изврши избор од дополнително упатените лица од Агенцијата, Агенцијата му нуди обезбедување на работник по пат на обука, преквалификација или доквалификација и негова согласност за мерките што ќе ги преземе за обезбедување на потребата од работник.

Член 43

Врз основа на пријавена потреба од работници, Агенцијата го известува работодавецот кој пријавил работници за чија работа престанала потребата поради економски, технолошки, структурални или слични промени, за можностите за вработување на овие работници кај друг работодавец.

Член 44

Посредувањето за вработување опфаќа и посредување за невработени и други лица кои бараат работа од Република Македонија во странство и од странство во Република Македонија кое се врши во согласност со овој и друг закон.

Член 44-а

Агенцијата може да врши бесплатно посредување при вработување и од територијата на Република Македонија во земји членки на Европската унија и од територијата на земјите членки на Европската унија во територијата на Република Македонија, согласно со законите на земјите членки на Европската унија кои го регулираат слободното движење во рамките на Европската унија.

Член 45

Во постапката за посредување при вработување во странство, Агенцијата ги известува работниците за условите за живот и работа, за правата и обврските на работникот во странство, посебните права и обврски од работен однос и дава помош во остварувањето на правата по основа на осигурување во случај на невработеност, по враќањето на работникот од работа во странство.

Член 46

Посредувањето за вработување се врши по единствен систем на информирање за потребите, можностите и условите за посредување при вработување во Агенцијата.

III. ЕВИДЕНЦИЈА НА РАБОТОДАВЦИ И НЕВРАБОТЕНИТЕ ЛИЦА

Член 47

Заради задоволување на потребите на работодавачите од работници, вработувањето на невработените лица и остварувањето на правата по основа на невработеност, во согласност со овој закон и Законот за евиденција во областа на трудот, Агенцијата води евиденција на:

- работодавачите;
- невработените лица;
- корисниците на паричен надоместок по основа на невработеност;
- странските државјани вработени во Република Македонија и
- државјаните на Република Македонија на работа во странство, со посредување на Агенцијата.

Член 48

Евиденциите од член 47 на овој закон ги води Агенцијата на чие подрачје е седиштето на работодавачот, односно живеалиштето на невработеното лице.

1. Евиденција на работодавачите

Член 49

Агенцијата води регистар на работодавачите.

Регистарот содржи податоци за работодавачот, неговите потреби од работници и видот на услугите што сака да ги користи во Агенцијата.

Член 50

Регистарот на работодавачите содржи податоци особено за: називот - фирмата на работодавачот, седиштето и адресата, видот на сопственост, матичниот број од единствениот регистар на работодавачите, шифрата на дејноста и видот на дејноста, број на вработени, личноста за контакт кај работодавачот, потребите од работници и видот на услугите што сака да ги користи во Агенцијата.

Член 51

Работодавачот е должен да ги пријави на Агенцијата:

- секое засновање на работен однос и
- секој престанок на работен однос.

2. Евиденција на невработените лица

Член 52

Агенцијата води евиденција на невработените лица според единствениот матичен број на граѓанинот.

Член 53

Невработено лице, во смисла на овој закон, е лице кое:

- 1) не е вработено;
- 2) е пријавено во Агенцијата за вработување;
- 3) е способно и сака да работи;
- 4) активно барало работа во изминатите 30 работни дена и е на располагање на берзата на трудот да започне со работа во следните 15 дена;
- 5) не одбило соодветна понуда за вработување и
- 6) на кое работниот однос не му престанал по негова волја.

Под активно барање работа се подразбира редовно пријавување во Агенцијата за вработување во роковите утврдени со овој закон, се јавува на покана од Агенцијата за вработување, заради советување, присуство на состаноци и интервјуа, доставување на потребни документи, упатување кај работодавци заради вработување и разговори во врска со искажаните потреби и условите за вработување и упатување кај работодавци, здруженија на работодавци и институции заради вклучување во обука, преквалификација или доквалификација заради вработување.

Член 54

Како невработено лице не се смета лице:

- во работен однос;
- корисник на пензија;
- вршител на занаетчиска, односно професионална дејност;
- сопственик или основач на трговско друштво, претпријатие и друго правно лице;
- вршител на земјоделска, сточарска или друга дејност.
- кое не прифаќа обука, преквалификација или доквалификација на која ќе го упати Агенцијата или одбие да се јави или одбие да заснова работен однос кај работодавачот кај кого го упатила Агенцијата.
- кое работно е ангажирано или врши дејност, спротивно на закон.

Член 55

Невработеното лице лично се пријавува во Агенцијата на чие подрачје има постојано место на живеење заради воведување во евиденцијата на невработените лица.

Странец може да се пријави како невработено лице ако има одобрение за постојан престој.

Член 56

Невработеното лице кое користи право на паричен надоместок е должно лично да се јавува во Агенцијата, на секои 30 дена и да докаже дека активно барало работа во последниот месец.

Невработеното лице кое нема да ја исполни обврската од став 1 на овој член во рок од 30 дена по истекот на рокот за јавување, од неоправдани причини го губи правото на паричен надоместок и се брише од евиденцијата на невработените лица во Агенцијата и може повторно да се пријави по истекот на една година.

Член 57

Невработеното лице кое од Агенцијата е упатено кај работодавец заради вработување и не се јави или одбие да заснова работен однос соодветен на неговата стручна подготовка или одбие обука, преквалификација или доквалификација заради вработување во рамките на степенот на неговата стручна подготовка, се брише од евиденцијата на невработените лица и може повторно да се пријави по истекот на една година.

Член 57-а

Невработеното лице кое нема да ја извести Агенцијата за вработување за промените што влијаат за стекнување и губење на правата, а од страна на инспекцискиот орган се затекне да работи спротивно на закон или одбие работно ангажирање за вршење на јавни работи, се брише од евиденцијата на невработените лица и може повторно да се пријави по истекот на една година.

Член 58

Невработеното лице е должно лично да се јавува во Агенцијата на секои 60 дена и да докаже дека активно барало работа во последниот месец.

Ако невработеното лице од став 1 на овој член од неоправдани причини не се јави во Агенцијата, се брише од евиденцијата на невработените лица и може повторно да се пријави по истекот на една години.

Член 59

Евиденцијата на невработеното лице престанува да се води ако лицето:

- се одјави;
- заснова работен однос;
- основа трговско друштво, претпријатие или друго правно лице;
- врши занаетчиска, односно професионална дејност;
- потполно ја загуби работната способност;
- исполни услови за пензија;
- отпочне да издржува казна затвор подолга од шест месеци;
- не се пријави во утврдениот рок или не се јави на покана од Агенцијата од неоправдани причини;
- не ја извести Агенцијата за промените што влијаат на стекнувањето и губењето на правата;
- на странец му престане одобрението за постојан престој;
- отпочне да врши земјоделска, сточарска или друга дејност.
- од страна на инспекциски орган се затекне да работи спротивно на законот.
- замине на отслужување или дослужување на воениот рок;
- одбие работно ангажирање за вршење на јавни работи;
- работно се ангажира на јавни работи над 30 дена, за времето на ангажирање во јавните работи и
- работно е ангажирано или врши дејност.

Инспекцискиот орган за лицата од ставот 1 алинеја 12 на овој член е должен писмено да го извести Центарот за социјална работа и Агенцијата за вработување.

Член 59-а

Невработеното лице кое ќе стапи на работа кај работодавач без договор за вработување, е должно за тоа веднаш писмено да го извести надлежниот инспекциски орган.

Член 60

Работодавачот е должен да го одјави работникот во Агенцијата во рок од осум дена од денот на престанокот на работниот однос.

Во случај кога работодавачот од оправдани причини не го одјави работникот одјавувањето се врши со денот на поднесување на решението за престанок на работниот однос.

Член 61

Министерството надлежно за работите на трудот, ја пропишува содржината и начинот на водењето на евиденцијата од областа на трудот, роковите и начинот на пријавување во Агенцијата, како и упатство и обрасци за водење на евиденцијата.

IV. ОСИГУРУВАЊЕ ВО СЛУЧАЈ НА НЕВРАБОТЕНОСТ

Член 62

Работниците кои се во работен однос, задолжително се осигурени во случај на невработеност.

Член 63

Во случај на невработеност може да се осигуруваат и брачните другари на државјаните на Република Македонија на работа во друга држава, а кои биле во работен однос пред заминувањето во странство.

Основицата за пресметување на правото од ставот 1 на овој член е остварената просечна месечна плата на лицето во годината пред заминувањето во странство, која се усогласува со порастот на платите во Републиката.

1. Права на осигурување

Член 64

Права од осигурување во случај на невработеност, според овој закон се:

- 1) паричен надоместок;
- 2) подготовка за вработување (обука, преквалификација или доквалификација);
- 3) право на здравствена заштита, во согласност со прописите за здравствена заштита;
- 4) право на пензиско и инвалидско осигурување во согласност со прописите за пензиското и инвалидското осигурување на невработеното лице корисник на паричен надоместок на кое му недостасуваат најмногу до пет години пред исполнување на услови за стекнување право на старосна пензија, а кое нема 15 години стаж на осигурување, до остварување на 15 години стаж на осигурување и
- 5) права на инвалидни лица за вработување со поволни услови во согласност со закон.

2. Паричен надоместок

Член 65

Право на паричен надоместок има невработено лице кое било во работен однос најмалку девет месеци непрекинато или 12 месеци со прекин во последните 18 месеци.

Член 66

Право на паричен надоместок има невработено лице за времето поминато во работен однос, за кое се уплатувани придонеси од задолжително социјално осигурување и тоа:

- во работен однос со полно работно време;
- во работен однос со неполно работно време, пресметано во полно работно време;
- во работен однос на определено време (сезонска работа) подолго од 40 часа во неделата, ако тоа време му е пресметано во работен стаж и
- за работа во странство.

За остварување право на паричен надоместок како време поминато во работен однос не се смета времето за кое невработеното лице примало паричен надоместок.

Член 67

Право на паричен надоместок не може да оствари невработено лице на кое работниот однос му престанал поради:

- давање писмена изјава на работникот дека сака да му престане работниот однос, освен ако таквата изјава е дадена поради промена на местото на живеење на брачниот другар или склучување на брак;
- спогодбено престанување на работниот однос;
- остварува права од работен однос спротивно на закон;
- престанок на работен однос по сила на закон, освен во случај на престанок на правното лице поради стечај;
- неоправдано изостанување од работа последовно три работни дена или пет работни дена со прекин во текот на една година;
- престанок на работниот однос со отказ од страна на работодавачот за кршење на работната дисциплина или неисполнување на обврските утврдени со закон, колективен договор и договор за работа;
- одбивање да работи на работи на кои е распореден во согласност со закон;
- одбивање да биде преземан со спогодба кај друг работодавачот во согласност со закон;
- одбивање обука, преквалификација или доквалификација за друго работно место кај ист или друг работодавачот, што му се обезбедува во согласност со закон;
- губење на работната способност согласно со прописите за пензиското и инвалидското осигурување;
- исполнување услови за остварување право на пензија.

3. Висина на паричен надоместок

Член 68

Висината на месечниот паричен надоместок за време на невработеност се утврдува врз основа на пресметаните и исплатени плати кај работодавачот согласно со закон, колективен договор и договор за вработување и изнесува 50% од просечната месечна нето плата на работникот за последните 24 месеца за лице кое има право на паричен

надоместок до 12 месеца, а за лице кое има право на паричен надоместок подолго од 12 месеца, паричниот надоместок за првите 12 месеца изнесува 50% од просечната месечна нето плата на работникот за последните 24 месеца, а за преостанатото време 40% од просечната месечна нето плата.

Надоместокот од став 1 на овој член не може да изнесува повеќе од 80 % од просечната месечна нето плата по работник во Републиката, објавена за последниот месец.

Член 69

БРИШАН

Член 70

Паричниот надоместок се усогласува со порастот на трошоците на живот за претходната година објавени од Државниот завод за статистика во јануари за тековната година за корисниците на паричен надоместок над 12 месеци.

4. Време за кое се исплатува паричен надоместок

Член 71

Времето за кое се исплатува паричниот надоместок зависи од времето за кое невработеното лице било осигурано во случај на невработеност.

Паричниот надоместок на невработеното лице се исплатува:

1) еден месец, ако има стаж на осигурување најмалку девет месеца во непрекинато траење или 12 месеца со прекин во последните 18 месеца;

2) два месеца, ако има стаж на осигурување над 18 месеца до две и пол години;

3) три месеца, ако има стаж на осигурување над две и пол до пет години;

4) четири месеца, ако има стаж на осигурување над пет до седум и пол години;

5) пет месеца, ако има стаж на осигурување над седум и пол до десет години;

6) шест месеца, ако има стаж на осигурување над десет до дванаесет и пол години;

7) седум месеца, ако има стаж на осигурување над дванаесет и пол до 15 години;

8) осум месеца, ако има стаж на осигурување над 15 до седумнаесет и пол години;

9) девет месеца, ако има стаж на осигурување над седумнаесет и пол до 20 години;

10) десет месеца, ако има стаж на осигурување над 20 до дваесет и две и пол години;

11) единаесет месеца, ако има стаж на осигурување над дваесет и две и пол до 25 години и

12) дванаесет месеца, ако има стаж на осигурување над 25 години.

На невработеното лице кое има над 15 години стаж на осигурување, а на кое му недостасуваат најмногу до пет години пред исполнување на услови за стекнување право на старосна пензија, паричен надоместок му се исплатува до неговото вработување, односно до настапувањето на некои од основите за престанок на правото на паричен надоместок.

Член 72

Паричниот надоместок на невработеното лице продолжува да се исплатува и по истекот на времето определено во член 71 на овој закон:

- на жена корисник на паричен надоместок за време на бременост и породување според прописите за работните односи;
- ако Агенцијата го упатила на обука, преквалификација или доквалификација до истекот на времето определено за тоа.

Член 72-а

Неисплатениот дел од паричниот надоместок може по барање на невработеното лице да се исплати во еднократен износ или во месечни рати, но не подолго од 24 месеца, доколку средствата се користат за засновање работен однос на неопределено време.

Корисникот на средства од ставот 1 на овој член е должен да ги врати искористените средства на Агенцијата за вработување доколку на лицето му престане работниот однос не по негова вина, пред истекот на двојно повеќе време од времето за кое користел средства, со банкарска камата на средствата по видување.

Лицето од ставот 1 на овој член не може да биде евидентирано како невработено лице двојно повеќе време од времето за кое му е исплатен паричниот надоместок во еднократен износ или на рати.

Член 73

БРИШАН

Член 74

Паричниот надоместок на невработеното лице му припаѓа од денот на престанокот на работниот однос, ако невработеното лице поднесе барање до Агенцијата кај која е уплатуван придонесот за вработување, во рок од 30 дена од денот на престанокот на работниот однос.

Ако невработеното лице поднесе барање по истекот на рокот од став 1 на овој член, паричниот надоместок му припаѓа од денот на поднесувањето на барањето за преостанато време.

Паричен надоместок не му припаѓа на невработеното лице кое поднело барање, по истекот на времето за кое според член 71 од овој закон имало право на исплата на паричниот надоместок.

Член 75

Исплата на паричен надоместок на невработеното лице се запира за време на:

- отслужување или дослужување на воениот рок;
- издржување казна затвор до шест месеци;
- работно ангажирање над 30 дена за вршење на јавни работи и
- работно е ангажирано или врши дејност

По престанокот на причините од став 1 на овој член, продолжува исплатата на паричниот надоместок за преостанатото време за кое на невработеното лице му е признато право на паричен надоместок.

Член 76

Невработеното лице на кое работниот однос му престанал 30 дена пред неговото однење на отслужување, односно дослужување на воениот рок, има право на паричен надоместок ако поднесе барање до Агенцијата, во рок од 30 дена по враќањето и ако ги исполнува условите пропишани со овој закон.

Член 77

Се укинува член 77 став 1 алинеја 15 со одлука на Уставниот суд, У.бр 167/97 во 14/99-593.

Правото на паричен надоместок на невработеното лице му престанува ако:

- заснова работен однос;
- основа трговско друштво, претпријатие или друго правно лице;
- врши занаетчиска или друга професионална дејност;
- одбие да се јави кај работодавачот ако е упатен од Агенцијата за засновање работен однос;
- одбие да заснова работен однос кај работодавачот ако го упатила Агенцијата;
- одбие вработување со полно или скратено работно време, кое не е помало од половината од полното работно време, а е соодветно на неговото образование, знаење и можности;
- одбие обука, преквалификација или доквалификација која одговара на неговата стручна подготовка, знаења и способности или по своја вина ја прекине обуката, преквалификацијата или доквалификација;
- исполни услови за стекнување право на пензија или оствари право на пензија;
- невработеното лице од страна на надлежен орган се затекне на работа, е работно ангажирано или врши дејност спротивно на закон;
- ја загуби работната способност со денот на утврдување на изгубената работна способност;
- неоправдано одбие привремено вработување во исклучителни случаи (поплави, земјотреси, неопходно извршување на земјоделски работи и слично) од страна на надлежен орган кој организира акција за отстранување на последиците или за нивно спречување;
- одбие работно ангажирање за вршење на јавни работи;
- одбие вработување на работно место за кое се бара пониска стручна подготовка од неговата, а ако непосредно пред да остане невработен, со своја согласност, работел на такво работно место или изјавил дека прифаќа вработување и на понизок степен на стручна подготовка;
- отпочне издржување на казна затвор, подолго од шест месеци;
- не се јавува во Агенцијата во утврдениот рок;
- не се јави на покана на Агенцијата од неоправдани причини;
- не ја извести Агенцијата во рок од осум дена за секоја промена која е услов или основа за стекнување, остварување или губење на правото на паричен надоместок.

Осигуреникот кој е вработен со половина од полното работно време согласно со став 1 алинеја 6 на овој член, го задржува правото да биде упатен од страна на Агенцијата на работно место со полно работно време и право на 50 % од паричниот надоместок.

Член 78

Невработеното лице на кое му престанувало правото на паричен надоместок, може да го оствари тоа право ако повторно ги исполни условите за здобивање со право на паричен надоместок од членот 65 на овој закон, со тоа што во стажот на осигурување не му се пресметува времето поминато во работен однос пред примениот последен паричен надоместок, освен на невработеното лице кое по престанокот на последниот работен однос има над 15 години стаж на осигурување, а на кое му недостасуваат најмногу до пет години пред исполнување на услови за стекнување право на старосна пензија.

Невработеното лице на кое поради засновање на работен однос му престанало правото на паричен надоместок пред истекот на времето за кое имал право, а повторно остане невработен, продолжува да го користи тоа право, доколку е поповолно за него.

Член 79

Член 79 укинат со одлука на Уставниот суд У.бр. 84/08 во 162/08

V. ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВАТА ОД ОСИГУРУВАЊЕ ВО СЛУЧАЈ НА НЕВРАБОТНОСТ

Член 80

Невработеното лице ги остварува правата од осигурување во случај на невработеност во согласност со овој закон и прописите за општа управна постапка.

Правата од став 1 на овој член се остваруваат во Агенцијата каде што е евидентирано невработеното лице врз основа на поднесено писмено барање.

Член 81

За правата утврдени со овој закон во прв степен решава Агенцијата, а за правата во втор степен одлучува министерството надлежно за работите на трудот.

Жалбата против решението од став 1 на овој член не го одлага извршувањето на решението.

Член 82

Невработеното лице кое користи права согласно со овој закон е должно да ја извести Агенцијата за сите промени што влијаат на стекнувањето или губењето на правата, најдоцна во рок од осум дена од настанувањето на промените.

Агенцијата има право да бара враќање на средствата со банкарска камата на средства по видување, исплатени во име на осигурување во случај на невработеност, во случаи кога правото било остварено врз основа на неточни податоци или лицето кое го стекнало тоа право не известило за промените кои влијаат врз остварувањето и престанувањето на правото, односно ако средствата се ненаменски потрошени од страна на работодавачот.

VI. ЈАВНИ РАБОТИ

Член 83

За извршување на работи за одржување и заштита на животната средина и природата, одржување и обновување на јавната инфраструктура и за вршење на работи од јавен интерес на јавни претпријатија кои не спаѓаат во нивните редовни програмски активности и не го нарушуваат редовното вработување на подрачјето на територијата на Република Македонија, односно на подрачјето на општината, можат да се организираат јавни работи.

Член 84

Јавните работи се распишуваат јавно и под еднакви услови се достапни за сите невработени.

Програмата за јавни работи ја подготвува организаторот.

Јавните работи ги организираат единиците на локалната самоуправа и заинтересираните работодавци од јавниот сектор.

Член 85

Во јавните работи заради работно ангажирање се вклучуваат невработени лица кои се пријавени во Агенцијата.

На лицата за времето на вршење на јавните работи организаторот им обезбедува паричен надоместок за извршената работа не помал од утврдениот износ на платата за ист вид на работи според колективен договор, превоз и исхрана, осигурување во случај на несреќа при работа и професионално заболување и друго, под услови и на начин утврдени со договор меѓу организаторот на работите и ангажираните невработени лица.

Организаторот на работите кој работно ќе ангажира невработено лице корисник на паричен надоместок, на јавни работи над 30 дена, има право на надомест од Агенцијата за вработување, месечно во висина на паричниот надоместок на ангажираното невработено лице, но не повисок од утврдената висина во ставот 2 на овој член. Правото на надоместокот трае до истекот на правото на паричниот надоместок на лицето, а најдолго до завршувањето на работното ангажирање на невработеното лице.

VII. ОРГАНИЗАЦИЈА, УПРАВУВАЊЕ И
РАКОВОДЕЊЕ НА АГЕНЦИЈАТА**1. Организација****Член 86**

Агенцијата е јавна установа за територијата на Република Македонија.

Агенцијата е правно лице.

Седиштето на Агенцијата е во Скопје.

Член 87

Заводот образува единствена стручна служба со подрачни единици - центри за вработување.

Центарот за вработување може да се основа за подрачјето на една или повеќе општини.

Член 88

Организацијата на Агенцијата, органите, нивната надлежност и начинот на одлучување, како и другите прашања значајни за работата и работењето на Агенцијата поконкретно се уредуваат со Статутот на Агенцијата.

Согласност на Статутот и на актите за организација и систематизација на Агенцијата дава Владата на Република Македонија.

2. Управување

Член 89

Со Агенцијата управува управен одбор.

Управниот одбор е составен од девет члена од редот на стручни лица со познавање или искуство од областа на вработувањето, од кои пет претставници именува Владата на Република Македонија, а по два претставника се именуваат од организацијата на работодавачите и организацијата на репрезентативниот синдикат за време од четири години, со право на повторен избор.

Член 90

Управниот одбор на Агенцијата:

- донесува статут и други акти;
- донесува програма и план за работа;
- донесува акти за организација и работа на Агенцијата и општ акт за систематизација на работите на Агенцијата;
- утврдува Буџет и завршна сметка на Агенцијата;
- управува со средствата на Агенцијата;
- одлучува за преземање мерки за создавање услови за вработување на невработените лица;
- одлучува за користење на средствата на Агенцијата;
- го следи остварувањето на обврските кои произлегуваат од меѓународни конвенции и меѓудржавни спогодби од областа на вработувањето;
- разгледува прашања, извештаи, информации и други материјали во врска со состојбите и проблемите во областа на вработеноста, вработувањето и невработеноста и други работи од надлежност на Агенцијата;
- презема мерки за обезбедување и функционирање на информативниот систем во областа на вработувањето;

- основа комисији и други работни тела;
- најмалку еднаш годишно поднесува извештај за својата работа и за работата на Агенцијата до министерството надлежно за работите на трудот и Владата на Република Македонија и
- одлучува и за други работи утврдени со закон и Статут на Агенцијата.

3. Раководење

Член 91

Со Агенцијата за вработување раководи директор.

Директорот на Агенцијата за вработување има заменик.

Директорот на Агенцијата за вработување и заменикот на директорот ги именува и разрешува Владата на Република Македонија на предлог на министерот надлежен за работите на трудот.

За директор на Агенцијата за вработување и за заменик на директорот може да биде именувано лице кое има висока стручна подготовка и најмалку пет години работно искуство по дипломирањето.

Мандатот на директорот и на заменикот на директорот трае четири години, со можност за повторен избор.

Член 92

Директорот на Агенцијата ја организира и раководи работата на Агенцијата, самостојно донесува одлуки од делокругот на неговата надлежност, го застапува и претставува Агенцијата пред трети лица и е одговорен за законитоста на работата на Агенцијата и врши и други работи во согласност со закон и Статутот на Агенцијата.

Член 93

Директорот и заменикот на директорот ќе биде разрешен пред истекот на времето за кое бил именуван:

- на негово барање;
- ако настане некоја од причините поради кои, според прописите за работните односи му престанува работниот однос по сила на закон;
- ако не постапува според законот, Статутот и актите на Агенцијата или неоправдано не ги спроведува одлуките на Управниот одбор или постапува спротивно на нив;
- ако со своето несовесно и неправилно работење му предизвика на Агенцијата значителна штета или ако ги запоставува или не ги извршува своите обврски и поради тоа ќе настанат или би можеле да настанат потешки нарушувања во извршувањето на дејноста на Агенцијата;
- ако го попречува или на друг начин го оневозможува остварувањето на правата на невработените лица согласно со овој закон и
- ако во рок од два последователни квартали Агенцијата покажува негативни финансиски резултати во работењето.

VIII. НАДЗОР

Член 94

Министерството надлежно за работите на трудот, врши надзор над спроведувањето на овој закон.

Министерството надлежно за работите на трудот може да запре од извршување општ акт на Агенцијата, ако не е во согласност со Уставот и закон и во рок од 15 дена ќе покрене постапка пред Уставниот суд на Република Македонија за оцена на уставноста и законитоста на истиот.

IX. ФИНАНСИРАЊЕ

Член 95

Средствата за финансирање на активните политики и мерки за вработување и на правата на невработените лица од осигурување во случај на невработеност и на дејноста на Агенцијата се обезбедуваат од:

- придонесот за вработување што го пресметува и уплатува работодавачот од бруто платата на работникот;
- Буџетот на Република Македонија и
- други извори.

Став 2 избришан.

Висината на средствата за финансирање на активните политики и мерки за вработување се утврдува со акт на Агенцијата за вработување, која не може да биде пониска од 5% од обезбедениот износ на средства од придонесот за вработување што го пресметува и уплатува работодавачот од бруто платата на работникот.

Член 96

БРИШАН

Член 97

Агенцијата за вработување има право да врши увид кај работодавачите во врска со остварување на правата и обврските на лицата и на користењето на средствата, согласно со овој закон.

Агенцијата има право кај работодавачот да врши увид во евиденцијата за пресметувањето и наплатувањето на придонесот за вработување.

Ако при вршењето на увидот од став 1 на овој член Агенцијата утврди дека не е правилно пресметан или наплатен придонесот, поднесува барање до органот за јавни приходи за преземање мерки.

Став 4 избришан.

Член 98

Работодавачот кој ќе вработи работник на неопределено време над бројот на вработените на неопределено време на денот на вработувањето на нови работници, се ослободува од плаќање на персоналниот данок од доход за нововработените работници за време од три години.

За остварување на правото од став 1 на овој член, нововработените работници мора да биле евидентирани како невработени лица во Агенцијата најмалку една година.

Ако работодавачот го намали бројот на работниците вработени на неопределено време на денот на вработувањето на нови работници, го губи правото од став 1 на овој член и е должен да го плати персоналниот данок од доход за времето за кое го користел правото на ослободување.

Работодавачот кој започнува вршење на дејност како трговец поединец или основа трговско друштво, како и физичко лице кое врши дејност во согласност со закон, има право на ослободување од став 1 на овој член, доколку достави доказ од надлежниот регистарски орган дека пред отпочнувањето на вршењето на дејноста не бил регистриран за вршење на дејност.

X. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ**Член 99**

Глоба во износ од 2.000 до 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот на работодавач -правно лице, ако:

- посредувањето за вработување се врши под услови и на начин спротивно на членовите 26 до 46 од овој закон;
- работодавачот не го пријави секое засновање на работен однос и секој престанок на работен однос (член 51);
- работодавачот не го одјави работникот веднаш по престанокот на работниот однос (член 60) и
- работодавачот не пресметува и не уплатува придонес за вработување (член 97).

Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот 1 на овој член на работодавач -физичко лице.

Глоба во износ од 1.000 до 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот 1 на овој член на директорот, односно друго одговорно лице кај работодавачот.

Член 99-а

Во рок од три месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон Агенцијата за вработување и агенциите за посредување за вработување се должни да ја усогласат својата организација и работење, согласно со овој закон.

Член 100

Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе се изрече на самото место за прекршокот на одговорното лице во Агенцијата, ако:

- не ја огласи пријавата за потреба од работник во Агенцијата (член 7 став 2);
- посредувањето при вработување се врши под услови и на начин спротивно на член 26 до 46 од овој закон;
- не го пријави секое засновање на работен однос и секој престанок на работен однос (член 51) и
- воведе во евиденција на невработените, невработено лице пред истекот на рокот утврден во овој закон (членовите 56, 57 и 58).

Глоба во износ од 200 евра во денарска противвредност ќе се изрече на самото место за прекршок од ставот 1 на овој член на директорот, односно друго одговорно лице кај работодавачот.

Покана за плаќање на глобата од ставовите 1 и 2 на овој член на сторителот на прекршокот ќе му врачи инспекторот на трудот на местото на прекршокот.

Член 100-а

Ако инспекторот на трудот утврди дека е сторен прекршок од членовите 99 и 100 на овој закон, должен е на сторителот на прекршокот да му предложи постапка за порамнување, согласно со Законот за прекршоците.

За прекршоците од членовите 99 и 100 на овој закон, прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува надлежниот суд.

Член 100-б

Глоба во износ од 200 евра во денарска противвредност ќе се изрече на самото место на физичко лице за прекршок, ако писмено не го извести надлежниот инспекциски орган за стапувањето на работа кај работодавач (член 59-а).

Покана за плаќање на глоба од ставот 1 на овој член на сторителот на прекршокот, инспекторот на трудот ќе му врачи на местото на прекршокот.

Сторителот на прекршокот е должен глобата да ја плати во рок од осум дена.

Инспекторот на труд е должен на сторителот на прекршокот да му предложи постапка за порамнување, согласно со закон.

Ако инспекторот на труд констатира дека сторителот на прекршокот не ја платил глобата во рокот од став 3 на овој член, инспекторот на трудот ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до прекршочен орган.

Глоба во износ од 700 евра во денарска противвредност ќе изрече надлежниот суд на физичко лице кое не ја платило глобата на самото место во предвидениот рок од ставот 3 на овој член.

XI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 101

Агенцијата е должна своето работење да го усогласи и да ги донесе актите предвидени со овој закон во рок од три месеци, од денот на неговото влегување во сила.

Член 102

Невработеното лице кое на денот на почетокот на примената на овој закон е корисник на паричен надоместок или друго право, продолжува да го користи тоа право.

Започнатите постапки за остварување на правата од осигурување во случај на невработеност, ќе се завршат според законот кој важел во моментот на започнувањето на постапката.

Член 103

Одредбите на членовите 6 и 9 на овој закон не се однесуваат на јавна установа и друго правно лице кое врши дејност на јавна служба, државен орган и орган на единица на локалната самоуправа кое вработува работници.

Член 104

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за вработувањето ("Службен весник на СРМ" број 32/87, 18/89, 36/89, 17/91 и "Службен весник на Република Македонија" број 36/91, 12/93 и 78/93).

Член 105

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Од Законот за изменување и дополнување на Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност (Службен весник на РМ, бр. 25/2000)

Член 12

Невработеното лице кое на денот на почетокот на примената на овој закон е корисник на паричен надоместок или друго право, продолжува да го користи тоа право.

Започнатите постапки за остварување на правата од осигурување во случај на невработеност, ќе се завршат според законот кој важел во моментот на започнувањето на постапката.

Од Законот за изменување и дополнување на Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност (Службен весник на РМ, бр. 50/2001)

Член 5

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

**Од Законот за изменување и дополнување на Законот за
вработувањето и осигурување во случај на невработеност
(Службен весник на РМ, бр. 25/2003)
Член 7**

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

**Од Законот за изменување и дополнување на Законот за
вработувањето и осигурување во случај на невработеност
(Службен весник на РМ, бр. 37/2004)
Член 25**

Се овластува Законодавно - правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за вработувањето и осигурувањето во случај на невработеност.

Член 26

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

**Од Законот за изменување и дополнување на Законот за
вработувањето и осигурување во случај на невработеност
(Службен весник на РМ, бр. 4/05)
Член 10**

Невработеното лице кое на денот на влегувањето во сила на овој закон е корисник на паричен надоместок или друго право, продолжува да го користи тоа право.

Поднесените барања за остварување на правата од осигурување во случај на невработеност, ќе се решат според законот кој важел во моментот на започнувањето на постапката.

Член 11

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

**Од Законот за изменување и дополнување на Законот за
вработувањето и осигурување во случај на невработеност
(Службен весник на РМ, бр. 50/06)
Член 4**

Укинат со У.бр.119/06 во 88/07

Член 5

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност.

Член 6

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Од Законот за изменување и дополнување на Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност (Службен весник на РМ, бр. 29/07)

Член 4

Се овластува Законодавно - правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност.

Член 5

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Од Законот за изменување и дополнување на Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност (Службен весник на РМ, бр.102/08)

Член 7

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за вработување и осигурување во случај на невработеност.

Член 8

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Од Законот за изменување и дополнување на Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност ("Службен весник на РМ" бр.161/08)

Член 13

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а одредбите од членовите 4, 6, 8, 9 и 10 ќе започнат да се применуваат од 1 јануари 2009 година.

**Од Законот за изменување и дополнување на Законот за
вработувањето и осигурување во случај на невработеност
("Службен весник на РМ" бр.50/10)**

Член 12

Одредбите од членот 2 со кои се додава нов член 1-б, членот 3 став 1 алинеја 8 и членот 7 на овој закон ќе започнат да се применуваат од денот на пристапувањето на Република Македонија во Европската унија, а одредбите од членовите 6 и 9 на овој закон ќе се применуваат од 1 јануари 2012 година.

Член 13

Со денот на пристапувањето на Република Македонија во Европската унија одредбата од членот 9 на овој закон ќе престане да важи.

Член 14

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

**Од Законот за изменување и дополнување на Законот за
вработувањето и осигурување во случај на невработеност
("Службен весник на РМ" бр.88/10)**

Член 2

Овој закон влегува во сила осмиот од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.